

Hodnocení
rigorózní práce pana Mgr. Eduarda Grygara

Sbližování daňové správy v souladu s právem EU

Pan Mgr. Eduard Grygar si za téma své rigorózní práce vybral aktuální problematiku procesu harmonizace českého daňového práva s právem Evropské unie.

V první části, označené jako úvod, autor vysvětluje důvody, které jej vedly k výběru zpracovávaného tématu. V následující první kapitole, Základní pojmy, autor definuje základní termíny, s nimiž pak následně pracuje v rigorózní práci. Vysvětluje, že pro účely své práce chápe správu daní jako systém správy daní, a to nejen z hlediska státu jako korigujícího subjektu, ale i z hlediska daňových subjektů. Vhodná pravidla pro výběr daní spatřuje v postulátech Adama Smithe. Zabývá se problematikou členění daní na přímé a nepřímé a upozorňuje, že moderní pojetí daní zahrnuje do kategorie daní vedle klasických daní též cla a příspěvky na sociální zabezpečení. Stručně vymezuje rozpočtové určení daní a daňovou soustavu České republiky. V závěru první kapitoly vymezuje soustavu územních finančních orgánů. Lze souhlasit s autorovým stanoviskem, že by bylo vhodnější, aby se územní působnost finančních ředitelství kryla s územní působností krajů.

Ve druhé kapitole, nazvané Sbližování daňové správy, kterou je možné považovat za stěžejní část rigorózní práce, se autor pokouší definovat daňovou harmonizaci jako přibližování daňových soustav států na základě společných pravidel. Vysvětluje fáze harmonizace i úroveň harmonizace. Z hlediska prostředku, jímž lze dosáhnout jednotného trhu, dělí Mgr. Grygar na pozitivní a negativní a dochází k závěru, že negativní harmonizace nemůže sloužit jako prostředek k dosažení harmonizace, neboť nestanovuje shodné postupy pro její dosažení a proto jejím výsledkem nikdy nemůže být stav, kdy budou ve všech členských zemích platit stejná pravidla. Upozorňuje, že cílem daňové harmonizace není dosažení jednotné daňové soustavy, ale přiblížení a sladění jednotlivých daňových soustav. V následující části se Mgr. Grygar zabývá i důvody, které hovoří proti harmonizaci daní v EU a srovnává je s důvody, které vyznívají v její prospěch. Proti daňové

harmonizaci tak staví daňovou konkurencí, tedy daňovou soutěž mezi jednotlivými členskými státy. Autor se v rigorózní práci zabývá i vývojem harmonizačního procesu. Následně rozebírá harmonizaci nepřímých daní, a to harmonizační proces daně z přidané hodnoty, harmonizační proces spotřebních daní, a to samostatně u energetických produktů a elektrické energie, alkoholu a alkoholických nápojů a tabáku a tabákových výrobků. V rámci rozboru harmonizace přímých daní upozorňuje např. na skutečnost, že se korporace členských zemí setkávají v jednotné ekonomické zóně s 25 odlišnými systémy korporátního zdaňování, což způsobuje nejen pokles ekonomické efektivity, ale generuje i dodatečné náklady a přispívá k nedostatku transparentnosti. Zastává názor, že z hlediska celkové ekonomické efektivity by daňové systémy měly být neutrální, tzn. že rozhodování o umístování investic by nemělo být ovlivňováno výší daňových sazeb. S tímto názorem se dá nepochybně polemizovat – např. argumentem o pravděpodobném masivním nárůstu daňové sazby, a i sám Mgr. Grygar dává na dalších stránkách své práce přednost sjednocení daňových základů před sjednocením daňových sazeb, proto by Mgr. Grygar mohl svůj názor blíže vysvětlit v rámci ústní obhajoby své rigorózní práce. V další části popisuje směrnice EU, které se dotýkají harmonizace přímých daní a věnuje se i významu judikatury Evropského soudního dvora v procesu harmonizace přímých daní, kde uvádí i příklady z judikatury.

Třetí kapitulu autor nazval Evropská společnost a vysvětluje v ní právní úpravu evropské společnosti v rámci evropského obchodního práva. Věnuje se rovněž daňovým aspektům evropské společnosti. Velmi přesně definuje daňové problémy, se kterými se setkávají společnosti s přeshraničními aktivitami.

Ve čtvrté kapitole, Konvence k zamezení dvojímu zdanění v Evropské unii, autor upozorňuje na chybějící jednotný model, podle kterého by členské státy EU měly postupovat při uzavírání bilaterálních smluv o zamezení dvojímu zdanění. Následně se zabývá problematikou mezinárodních smluv o zamezení dvojímu zdanění, a to jak modelem OECD, tak i modelem OSN.

V páté kapitole, Evropská organizace daňových správ, se autor zabývá postavením IOTA a v šesté kapitole jejím pracovním programem.

Sedmou kapitolu autor nazval „Ekologizace“ daňové soustavy a věnuje se v ní problematikou enviromentálních daní.

V osmá kapitola, Modernizace české daňové správy, autor formuluje hlavní úkoly, které stojí před českou daňovou správou v kontextu mezinárodního projektu „Modernizace daňových správ“.

V deváté části, Závěr, autor podává přehled událostí, které ovlivnily vývoj české daňové správy a úkolů, které by Česká republika měla splnit.

Předložená rigorózní práce je na výborné vědecké úrovni. Oceňuji zejména autorův samostatný přístup, vlastní hodnocení zkoumané problematiky, které je v práci přehledně odlišeno kurzívou i příklady z judikatury. Výhradu bych měl možná k termínu daňová správa, tak, jak je použit autorem v názvu práce i v jejím textu – bylo by možná vhodnější jej nahradit termínem daňový systém a termín daňová správa skutečně vyhradit správě daní. Použití právě termínu daňová správa by proto autor mohl blíže vysvětlit v rámci ústní obhajoby své rigorózní práce.

Citace odborné literatury odpovídá zvyklostem vědecké práce.

Předloženou práci hodnotím kladně a doporučuji ji k ústní obhajobě. V rámci ústní obhajoby by se Mgr. Grygar mohl zabývat shora naznačenými otázkami.

V Praze dne 31.5.2007

JUDr. Petr Novotný